

Ei regjering for vanlege folk

Valet i 2021 handla om kva slags samfunn vi vil ha. Resultatet gav eit historisk sterkt fleirtal for ein ny og meir rettferdig kurs for landet. Vanlege folk i heile landet vil at deira liv, utfordringar og interesser igjen skal stå øvst på dagsorden.

Det beste med Noreg er den høge tilliten vi har til kvarandre, og det sterke fellesskapet som bind oss saman. Små forskjellar mellom folk og eit levande folkestyre har gjort Noreg til eit av dei beste landa i verda å bu i. Aukande avmakt, tenester som blir privatisert og blir sentralisert, og aukande forskjell tærer på tillit, tryggleik og samhald.

Etter åtte år med auka forskjellar og sentralisering skal regjeringa flytte makt til vanlege folk på alle område i samfunnet. Aller viktigast er trygt arbeid til alle og gode velferdstenester nært folk. Det gir like moglegheiter og tryggleik for at alle har eit sterkt fellesskap i ryggen. Slik skaper vi grunnlag for gode liv i heile landet og gir folk meir makt over eige liv.

Ved å setje vanlege folk først rustar vi også Noreg for dei store oppgåvene som no ventar oss i møte med klimakrise, digitalisering og utfordringane velferdsstaten står overfor. Sterke fellesskap, høg tillit og småe forskjellar er avgjerande for at folk trygt kan vere med og utvikle Noreg. Det er ved å byggje på det beste med landet vårt at vi får folk med på store samfunnslyft. Folk stiller opp for fellesskapet når fellesskapet stiller opp for dei.

Vi vil gjere trygt arbeid til alle til jobb nummer éin.

Arbeid til alle i eit trygt arbeidsliv er nøkkelen til meir rettferdig fordeling og fridom for den enkelte. Fleire unge menneske skal få ein sjanse i arbeidslivet. Ein meir aktiv næringspolitikk skal gi nye arbeidsplassar og auka eksport, og industri basert på dei felles naturressursane våre som kraft, fisk og skog skal givast ei særstilling. Arbeidslivspolitikken skal byggje på respekt for vanlege folks ærlege arbeid og sikre ei god lønn, ei heil og fast stilling og ein trygg pensjon for alle.

Vi vil utvikle heile Noreg.

Tida for overkøyring av lokalsamfunn er over. Ingen kommunar eller fylke skal oppleve verken tvang eller press om å slå seg saman. Lokalsamfunn skal bestemme meir sjølv, og folk skal få meir innverknad over og kunne vere stolte av sin eigen heim plass. I heile Noreg vil vi sikre gode tenester nært folk, fleire arbeidsplassar, god infrastruktur og eit variert kulturtilbod. Offentleg sektor skal vere meir til i lokalsamfunnet, og tilsette skal få auka tillit og meir tid til brukarane.

Vi vil føre ein rettferdig klimapolitikk som kuttar utslepp og skaper jobbar.

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Klima og natur skal vere ei ramme rundt all politikk. Noregs ambisiøse klimamål forpliktar heile regjeringa og alle deler av samfunnet. Måla skal nåast. Politikken skal bidra til at berekraftige næringar raskt veks fram basert på kompetansen til verdsløiande fagfolk i industrien. Olje- og gassnæringa skal utviklast, ikkje avviklast. Klimapolitikken skal ikkje vere moraliserande, og han må vere rettferdig. Slik vernar vi eit samfunn med småe forskjellar og sikrar brei, folkeleg støtte til klimapolitikken.

Vi vil kjempe mot forskjell og urettferd.

Kampen mot Forskjells-Noreg er ein kamp for å verne samfunnsmodellen vår. Fattigdom skal reduserast, særleg den som rammar barnefamiljar. Vanlege folk skal jobbe i eit trygt arbeidsliv og betale mindre skatt på eiga inntekt. Avgifter som rammar folk flest, skal reduserast, og velferdstenester som barnehage og SFO skal bli billigare for alle. Dei med store formuar og inntekter skal bidra meir til fellesskapet. Lønnsforskjellane i offentleg sektor skal reduserast.

Vi vil satse på kunnskap og praktisk læring gjennom heile livet.

Ein god oppvokster varer heile livet. Fleire kvalifiserte lærarar med meir tid til kvar enkelt elev er nøkkelen til meir praktisk læring og tidleg innsats i skolen. Slik skal alle barn kunne lykkast i fellesskolen. Yrkesfag og praktiske utdanningar og evner skal få auka heider. Det skal satsast på kompetansen til arbeidsfolk gjennom heile yrkeslivet og eit godt, desentralt utdanningstilbod tett på den regionale og lokale arbeidsmarknaden.

Vi vil gi folk tryggleiken tilbake i heile landet.

same kvar du bur i Noreg, skal fellesskapet stille opp når det verkeleg trengst. Dei siste åra har folk i store delar av landet opplevt meir utrygghet. For å få tryggleiken tilbake, er det avgjerande at politi, ambulanseteneste, brann- og redningsteneste og sivilforsvar, er meir til og kjem raskare, særleg i distrikta. Auka norsk matproduksjon er ein kritisk del av beredskapen vår. Forsvaret av nasjonalstaten skal prioriterast.

Vi vil ha ein offentleg helse- og omsorgsteneste i verdsklasse.

Helse- og omsorgstenesta til fellesskapet skal vere tilgjengeleg for alle, uavhengig av adresse og storleik på lommeboka. Vi skal ha fagfolk i front, prioritere førebygging og lytte til pasientane. Etter åtte år med kutt og knappe budsjett er ein sterk kommune- og sjukehusøkonomi kritisk for å auke grunnbemanninga og betre tilbodet til eldre og sjuke. I kjølvatnet av koronapandemien trengst eit krafttak for å ruste opp det psykiske helsevernet.

Vi vil gjere ein forskjell i verda.

Noreg skal ta vare på norske interesser i utlandet og bidra til sterkt internasjonalt samarbeid og ein verdsorden basert på folkeretten. Der Noreg har fortrinn, på område som energi, klima og helse, skal vi gjere ein forskjell internasjonalt. I nordområda ligg Noregs viktigaste fredsprosjekt.

Noreg skal vise solidaritet med menneske i nød og gå føre i kampen mot fattigdom og svolt.

EØS-avtalen og norsk medlemskap i NATO ligg fast. Regjeringa vil ikkje søkje medlemskap i EU.

Finans: Trygg økonomisk styring og rettferdig fordeling

Målet for den økonomiske politikken skal vere ein økonomisk vokster som bidreg til arbeid til alle, meir rettferdig fordeling som reduserer dei sosiale og geografiske forskjellane, og ein sterk velferdsstat som er uavhengig av folks lommebok og bustad. Regjeringa skal føre ein finanspolitikk i tråd med Parisavtalen og Noregs forpliktingar om utsleppskutt. Det skal innførast eit årleg forpliktande budsjett for utslepp av klimagassar som del av det ordinære statsbudsjettet. Noregs gjenverande karbonbudsjett skal leggje føringar for vurderingar av politiske tiltak og satsingar. Utvikling av og rapportering etter klimautsleppsbudsjettet skal gjennomførast samtidig med prosessen for statsbudsjettet.

Finanspolitikken skal brukast til å jamne ut svingingane i økonomien for å halde arbeidsløysa nede og auke sysselsetjinga, og bidra til stabil økonomisk utvikling. Målet om å ta heile landet i bruk skal vere gjennomgåande i prioriteringane og avgjerdene til regjeringa. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukast for å sikre arbeidsplassar, verdiskaping og busetjing i heile Noreg. Vi legg handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken.

Noreg skal vere eit godt land å drive næringsverksemd i. Ein lønnsam privat sektor i godt samspill med det offentlege er grunnlaget for ein sterk velferdsstat. Ein omfordelende skatte- og avgiftspolitik, gode offentlege tenester, infrastruktur og satsing på teknologi, omstillingsevne og kunnskap er nødvendig for å sikre busetjing og bedrifter i heile landet.

I denne plattformen legg vi fram dei felles måla våre for politikken dei neste fire åra. I kor stor grad vi lykkast med å nå måla, vil avhenge av det økonomiske handlingsrommet.

Regjeringa vil:

- Føre ein økonomisk politikk som reduserer dei økonomiske, sosiale og geografiske forskjellane i samfunnet, og rapportere på forskjellsutviklinga årleg.
- Bruke finanspolitikken aktivt for å sørge for høg sysselsetjing, auka verdiskaping og nødvendig omstilling.
- Gjennomgå mandatet og samansetninga til utvalet for klimavennlige investeringar, med mål om å stimulere grøne investeringar og lange verdikjeder basert på fornybare ressursar i Noreg. Slike investeringar kan omfatte skog- og treforedling, fisk og fiskeforedling, karbonfangst og -lagring, hydrogen, havvind, vasskraft og grøn skipsfart. På bakgrunn av dette skal det gjennomførast ei grøn skattereform for næringslivet. Utvalet skal også sjå på korleis ein kan sikre at fellesskapet får delen sin av den framtidige gevinsten ved investeringar som er gjort mogleg av bidraget staten har til grøn omstilling.
- Sørge for at avgiftssystemet bidreg til ei klimaomstilling som er effektiv, og både sosialt og geografisk rettferdig. CO₂-avgifta skal gradvis aukast til om lag 2000 kroner fram mot 2030. Det skal utarbeidast partnerskap med næringslivet, kompensasjonsordningar eller avgiftsreduksjonar for særskilt ramma grupper og næringer og blir teke omsyn til konkurransekrafta til næringane.
- Innrette miljø- og klimaavgifter sosialt rettferdig, og differensiere desse geografisk der det er mogleg og formålstenleg.

Ein rettferdig skatte og avgiftspolitik

Måla for skatte- og avgiftspolitikken er rettferdig fordeling, vokster og verdiskaping, og finansiering av velferda vår. Skatte- og avgiftssystemet skal bidra sterkare til sosial og geografisk omfordeling og vere føreseieleg for enkelpersonar og bedrifter.

Vi vil at skatte- og avgiftspolitikken skal stimulere til arbeid og framme investeringar i klimavennlig teknologi og industri. Næringslivet skal ha stabile og konkurransedyktige skattemessige rammevilkår. Kampen mot skattesnytingar skal skjerpast. Eit breitt og solid skatte- og avgiftsgrunnlag gir moglegheit for lågare satsar.

Regjeringa vil:

- Halde det samla skatte- og avgiftsnivået for folks inntekter uendra.
- Redusere avgifter som rammar folk flest, som til elavgift og drivstoffavgifter, herunder differensiert vegbruksavgift. Avgiftsnivået på biodrivstoff skal reduserast.
- Føre ein føreseieleg og ansvarleg skattepolitikk overfor næringslivet og halde selskapsskatten på 22 prosent gjennom heile stortingsperioden.
- Gjere skattesystemet meir sosialt og geografisk omfordelende. Regjeringa vil redusere inntektsskatten for dei med inntekter under 750 000 kroner og auke skatten for andre. Fagforeiningsfrådraget skal doblast og pendlarfrådraget blir auka.
- Gjere formuesskatten meir rettferdig, ved at personar med høge formuar betaler meir i skatt samtidig som botnfrådraget blir auka. Aksjar og næringseigedom m. skal verdsetjast til 80 prosent i tråd med skatteforliket i 2016.
- Ikkje kompensere dei kommunane som vel å nedjustera satsen i formuesskatten.
- Greie ut omfanget av tilpassingar til aksjonærmodellen og fritaksmetoden og kva tiltak som må til for å unngå slike utilsikta tilpassingar.
- Vidareføra maksimumssatsen for bustad, fritidseigedom og næringseigedom i eigedomsskatten på dagens nivå. Metoden for verdssetjing av dyre eigedommar gjennom SSBs sjablongmodell må oppdaterast for å reflektere den reelle verdien av eigedommane. Andre eventuelle endringar i eigedomsskatten må greiast ut i samarbeid med kommunane.
- Sørgje for ein rettferdig klimapolitikk ved at det blir betalt meirverdiavgift på beløpet over 600 000 kroner ved kjøp av nye elbilar.
- Innføre ei omsetningsavgift for å forhindre todeling av helsevesenet og redusere bruket av private helseforsikringar.
- Kutte overprisede gebyr.
- Ikkje innføre avgift på klimagassutslepp som følgjer av biologiske prosessar.
- Sikre lokalsamfunn innverknad over eigne naturressursar som blir stilte til rådvelde for verdiskaping, og at lokalsamfunn og fellesskapet får ein rettferdig del av verdiane som blir skapte.
- Intensivere Noregs innsats i det internasjonale arbeidet for rett skatning av multinasjonale selskap og gjennomføre nasjonale tiltak for å verne skattegrunnlaget betre, hindre monopoldanningar og sørgje for at fleirnasjonale selskap betaler riktig skatt til Noreg.
- Greie ut ei eiga omsetningsavgift på digital verksemd og omvendt kredittfrådrag for å kjempe mot overskotsflytting i multinasjonale selskap.
- Innføre eit fullverdig register over eigentlege eigarar i selskap og juridiske einingar i Noreg, som inkluderer børsnoterte selskap.
- Kjempe mot skattesnytingar og økonomisk kriminalitet, og dessutan motverke skatteomgåelse, mellom anna gjennom å styrkje Skatteetaten, Økokrim og Arbeidstilsynet og lage ein plan for utfasing av skatteamnestiordninga for å stimulere til raskare hjemflugging av store formuar.
- Skjerpe krava til openheit om eigarskap og skatt i offentlege innkjøp og greie ut om offentlege innkjøparar bør setje offentleg land-for-land-rapportering som vilkår i større anbuds- og innkjøpsprosessar.
- Greie ut korleis digitale tenester kan skattleggjast i landet der tenesta blir levert, og ikkje i opphavslandet til selskapet som leverer tenesta.

Finansmarknadane

Regjeringa vil omstille Noreg til ein verdiskapende og konkurransedyktig lågutsleppsøkonomi. Ein robust finanssektor er avgjerande for ei vellykka omstilling. Vi skal kartleggje og redusere klimarisiko for norsk økonomi gjennom å stressteste offentlege finansar og nasjonalformue for klimarisiko. Vi legg vekt på at reguleringane av finansmarknaden skal vera heilskaplege, og på å sikre eit sterkt finanstilsyn med myndigheit og kapasitet til å overvake heile finanssektoren. Gjennom kapitalkrav og ulike sikringsordningar vil vi sikre innskytarane og bidra til finansiell stabilitet.

Regjeringa vil leggje til rette for økonomisk vokster i heile landet. Kjennskapet lokalbankar har til lokalt næringsliv aukar tilliten mellom prosjekteigar og långivar og bidreg til effektiv allokering av kapital og næringsutvikling i Distrikts-Noreg. Vi vil leggja vekt på at reguleringa av norsk banksektor ikkje skal påføre mindre bankar unødig strenge regulatoriske krav. Det er viktig å sikre likeverdige konkurransevilkår mellom småe og store bankar og mellom norske og utanlandske bankar.

Regjeringa vil:

- Leggje til rette for effektive finansmarknadar og finansiell stabilitet i norsk økonomi.
- Sikr ein robust finanssektor og integrere stresstesting av klimarisiko som eit verktøy i arbeidet med finansiell stabilitet i norske finansinstitusjonar.
- Ha ein provenynøytral omlegging av finansskatten og fjerne forhøgde arbeidsgivaravgift.
- Leggje til rette for ein mangfaldig bankmarknad med kjennskap til lokalt næringsliv, mellom anna gjennom å utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen og utvide rabatten for småe og mellomstore bedrifter (SMB-rabatten).
- Jobbe for å gjere banktenester enkle og rimelege for vanlege folk, mellom anna gjennom å gjere det enklare å byte bank og sørgje for meir gjennomsiktighet av bustadlånsrentene til bankane og anna prising av tenester.
- Halde oppe den norske innskotsgarantien på minimum to millionar kroner
- Jobbe for at gjeldsregisteret inneheld alle typar gjeld, både med og utan tryggleik.
- Vidareføra regulatorisk sandkasse for finansnæringa som bidreg til raskare behandling av nye, innovative løysingar for finansielle tenester.